

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

☒ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

Анализ на данните получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF) за месец април 2013 г.

Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (Приложение 1).

Общият брой нотификации за месец април е **265**. Сигналите в категория храни са най-много – **230**, за фуражи – **21**, а за материали в контакт с храни – **14** (фиг.1).

Фиг.1 Анализ на данните по отношение на разпределението по групи храни, фуражи и материали в контакт с храни.

Предупредителни нотификации – 55 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Риба и рибни продукти – 11: фалшифициран срок на годност на замразена съомга от Полша; **живак** в замразена риба меч от Испания (7) и Португалия; **хистамин** в консервирана риба тон от Испания и Франция;

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 10 нотификации: *Salmonella Typhimurium* в замразени говежди четвъртини и обрезки от Полша (2); *shigatoxin* продуцираща *Esherichia Coli* в мляно говеждо месо от Италия; **подправени документи** на охладени варени телешки колбаси с наличие на **фенилбутазон** и конско месо в тях от Гърция (2); *Salmonella Derby* в наденица от Италия; *shigatoxin* продуцираща *Esherichia Coli* в охладено обезкостено говеждо от Бразилия, Аржентина и в замразено месо от елен от Австралия; **фенилбутазон** и **оксифенилбутазон** в охладено конско месо от Полша;

Зърнени продукти и тестени изделия – 7 нотификации: деоксиниваленол в галета от Полша; **парчета пластмаса** в безглутенов хляб от Германия (2); **недекларирана млечна съставка** в бисквити асортти от Испания; **плесени** в пуканки от Аржентина; **деоксиниваленнол** в пшеница от Германия и Полша;

Билки и подправки – 4 нотификации: *Salmonella Mgulani* и *Salmonella Newport* в куркума от Германия; **охратоксин А** в индийско орехче от Индия и в червен пипер от Чехия;

Птиче месо и продукти – 3 нотификации: *Salmonella spp.* в замразени месни заготовки от Бразилия (2); **салиномицин** в замразени пилешки продукти от Полша;

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 3 нотификации: **хранителна токсична инфекция** причинена от миди от Испания; **норовирус** в стриди от Франция; висок брой *Esherichia Coli* в миди от Испания;

Плодове и зеленчуци – 3 нотификации: **афлатоксини** в сушени смокини от Турция; *Salmonella spp.* в сушен лук от Великобритания; *Salmoella Javiana* в дини от Коста Рика;

Ядки, продукти от ядки и семена – 3 нотификации: **афлатоксин (Б1)** в бадеми от Мароко; **афлатоксин (Б1)** във фъстъци от Турция и Индия;

Фуражни суровини – 2 нотификации: **афлатоксин (Б1)** в царевича и **диоксини** в грах от Украйна;

Готови ястия и закуски – 2 нотификации: **недеклариран** глутен в царевичен чипс с неизвестен произход; *Listeria monocytogenes* в пълнени чушки с риба тон от Франция;

Фуражни добавки – 1 нотификация за **диоксини** във фуражни добавки от Белгия;

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 1 нотификация за **1,3 диметиламин** в хранителна добавка от Великобритания;

Супи, бульони, сосове и подправки – 1 нотификация: **афлатоксин (Б1)** в марината за месо от Швеция;

Други хранителни продукти/смесени – 1 нотификация за **риск** от задушаване в резултат на консумация на готови детски храни от Франция;

Мляко и млечни продукти – 1 нотификация за *Listeria monocytogenes* в овче сирене от Франция;

Материали в контакт с храни – 1 нотификация за **миграция на първични ароматни амини** от кухненска посуда от Великобритания;

Сладкарски изделия – 1 нотификация за **недеклариран сулфид** в желирани бонбони от Холандия;

Нотификации за недопуснат внос – 113 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 29 нотификации: **афлатоксин (Б1) – охратоксин А** в стафиди от Афганистан (3); **дихлорфос** в боб от Нигерия (6); **ендосулфан, хлорпирифос-етил и тебуконазол** в аспержи от Доминиканската република; **ацефат** и **пропаргид** в ягоди от Египет; **абамектин, монокротофос и ацетамиприд** в бамя от Индия; **метамидофос, ацефат хлорпирифос, диметоат (2) и азаконазол** в зелен фасул от Кения; **генетично модифицирана** папая от Тайланд (2); **профеноепубликафос** и **имидаклоприд** в патладжани от Тайланд; **ендосулфан** в зелена фасул от Доминикана; **диметоат** в портокали от Египет; **форметана** в пресни чушки от Турция; **хлорпенафир** в чушки от Египет; **афлатоксин (Б1)** в сушени смокини от Турция; **лямбда-цихалотрин** в чушки от Доминикана; **метомил** в люти чушки от Индия;

Ядки, продукти от ядки и семена – 28 нотификации: *Salmonella Agona* в сусам от Индия; **афлатоксин (Б1)** в шам фъстък от Иран (4), Турция (3) и Сирия; **афлатоксин (Б1)** във фъстъци от Бразилия (2), Индия, САЩ, ЮАР, Аржентина, Египет и Китай (8); **афлатоксини** в лешници от Турция; *Salmonella spp.* в кокосови старготини

от Малайзия; **охратоксин А** в стафиди от Афганистан; **афлатоксин (Б1)** в бадеми от САЩ;

Материали в контакт с храни – 12 нотификации: **корозия** на железни тигани от Индия; **миграция на хром и никел** от метални щипки от Китай; **миграция на никел** от щипки за барбекю от Хонг Конг; **миграция на никел** от кафеварки от Индия; **миграция на никел** от съдове за печене от Турция; **миграция на манган и никел (2)** от тави за готвене от Турция; **миграция на хром, никел и манган** от цедки за чай от Китай; **миграция на хром, никел, манган, кобалт и повишена обща миграция** от грил барбекю от Китай; **миграция на никел** от тостери от Хонг Конг; **миграция на никел и манган** от грил от Турция;

Птиче месо и продукти – 8 нотификации: *Salmonella spp. (3)*, *Salmonella Enterica (2)*, *Salmonella Heidelberg* и *Salmonella Minesota* в месни заготовки от Бразилия; **клопидол** в замразени пилета от Аржентина;

Риба и рибни продукти – 7 нотификации: **живак** в замразена риба меч от Виетнам (2) и САЩ; **хистамин** в риба тон от Индонезия; **неразрешен оператор** за замразена тихоокеанска риба треска от САЩ;

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 6 нотификации: **сибутрамин** в капсолован гел за отслабване от Косово; **неразрешено облъчване** на хранителна добавка от Мексико; **неразрешено пускане на пазара** на билков чай съдържащ **сена** от Тайланд; **силденафил** в хранителна добавка от Китай; **неразрешено облъчване** на хранителна добавка от Русия; **неразрешено пускане на пазара** на хранителна добавка съдържаща *Azadirachta Indica* от Индия;

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 5 нотификации: **абамектин** в говеждо месо от Бразилия; *shigatoxin* продуцираща *Esherichia coli* в замразено говеждо месо от Уругвай (2) и от Аржентина (3);

Какао, кафе и чай – 5 нотификации: **Н-дидесметил сибурамин** в кафе от Китай; **сибутрамин** в кафе за отслабване от Косово (2); **фипронил** в чай от Хонг Конг; **процимидон** в чай от Китай;

Билки и подправки – 3 нотификации: **флубендиамид** в мента от Мароко; **амитраз** в босилек от Тайланд; **плесени** в индийско орехче от Индонезия;

Готови ястия и закуски – 2 нотификации: **нерезрешена употреба** на оцветител Е 173 – алуминии в готова юфка от Китай; **неточен здравен сертификат** в фъстъчен чишс от Китай;

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация за опит за нелегален внос на охладени раци и омари от Монако;

Фуражни суровини – 1 нотификация за повишено ниво на госипол в памучни семена от Того;

Други хранителни продукти, смесени – 1 нотификация за генетично модифициран ориз във фъстъчен сладкиш от Китай; **Сладкарски изделия – 2 нотификации:** **високо съдържание** на оцветител Е 124 – Понсо 4R в бонбони от Турция; *Salmonella spp.* В халва с шам-фъстък от Ливан;

Безалкохолни напитки – 1 нотификация за високо съдържание на Е 210 – бензоена киселина в безалкохолни напитки от Перу;

Коремоноги – 1 нотификация за негодни за консумация охлюви от Нигерия;

Главноноги и продукти от тях – 1 нотификация за занижен температурен контрол от замразени октоподи от Монако;

Нотификации за насочване на вниманието – 56 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 14 нотификации: **тризофоз** в помело от Китай (2); високо съдържание на *Esherichia coli* в спанак от Камбоджа; *Salmonella spp.* в листа от пан (бетел) от Шри Ланка; **диметоат** в ябълки от Македония; **дикофол и тетрадифон** в

пресни червени чушки от Мароко; **неразрешено генетично модифицирано** помело от Тайланд (2); **перхлорат** в грейпфрути от Испания; **живак** в моркови от Турция; **протиофос** в зелени чушки от Тайланд; **сулфит** в изсушени моркови от Китай; **охратоксин А** в стафида от Турция; **оксамил** в пресни червени чушки от Египет;

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 7 нотификации: подправени документи на различни колбаси и кайма от България с наличие на конско месо в тях; подправени документи на замразени хамбургери от Румъния с наличие на конско месо в тях; подправени документи на колбаси от Малта и Литва с наличие на конско месо в тях; нитрофуран и нитрофуразон в говеждо месо от Бразилия и Испания; *Salmonella Typhimurium* в охладено нарязани колбаси от Литва;

Билки и подправки – 6 нотификации: високо съдържание на *Esherichia coli* в пресен босилек (5) и мента от Камбоджа;

Птиче месо и продукти – 6 нотификации: *Salmonella enteritidis* в пилешко месо от Полша (4); *Salmonella Heidelberg* в замразени филета от пилешки гърди от Бразилия (2);

Комбинирани фуражи – 5 нотификации: *Salmonella Mbandaka* в комбиниран фураж от Швеция; високо съдържание на **хидроксиметилфурфурол** в храна за пчели от Гърция, Босна и Херцеговина²) и Сърбия;

Риба и рибни продукти – 3 нотификации: **живак** в охладена риба меч от Испания и Мароко; **хистамин** в консервирана риба тон от Индонезия;

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 3 нотификации: **вирус на хепатит А** в миди от Словения; **норовирус** в миди от Португалия; високо съдържание на *Esherichia coli* в охладени миди от Италия;

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 3 нотификации: **неразрешено облъчване** на хранителна добавка от Русия (2); **силденафил** в хранителна добавка от Турция;

Зърнени продукти и тестени изделия – 3 нотификации: **недекларирана лактоза** в шоколадови бисквити от Испания; **Е 200 – сорбинова киселина** в охладено тесто и **деоксиниваленол** в пшеница от Франция;

Фуражни суровини – 2 нотификации: **афлатоксин (Б1)** в оризови трици от Швеция; високо съдържание на **олово** в палмово кюспе от Малайзия;

Храни за домашни любимци – 1 нотификация за високо съдържание на *Enterobacteriaceae* в кучешки залъгалки от Китай;

Материали в контакт с храни – 1 нотификация за миграция на цикличен бисфенол А диглицидил етер в консервирадни сардини от Мароко;

Безалкохолни напитки – 1 нотификация за високо съдържание на оцветител Е 210 – бензоена киселина от САЩ;

Мед и пчелно млечице – 1 нотификация за окситетрациклин в мед от Мексико;

Нотификации за проследяване – 41 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 16 нотификации: **лошо проследяване** на месо от Холандия; **подправени документи** на замразено говеждо месо с наличие на конско месо в него от Полша (3), Германия, Гърция (2) и Латвия; **подправени документи** на колбаси с наличие на конско месо в тях от Гърция, Естония и Холандия; **подправени документи** на телешко месо с наличие на конско месо в него от Великобритания; **развалено говеждо месо** от Полша; **неспазени производствени норми и неправилно проследяване** на месни заготовки от Испания; **неправилно етикетирание** на бекон от Белгия;

Фуражни суровини – 6 нотификации: **неразрешен генетично модифициран ориз** от Индия и Пакистан; **наличие на ДНК** от преживни в кръвно брашно от

Испания; **хлорпирифос** и **лабда-цихалотрин** в царевица от Парагвай; *Salmonella Amsterdam* в соево брашно от Индия; **олово** в преработени животински протеини от Италия; **диоксини** в премикси с каротеноиди от Испания;

Мляко и млечни продукти – 4 нотификации: високо съдържание на *Esherichia coli* в сирене от Франция (2); **нелегален внос** на млечни храни от Китай; **неразрешен оператор** на мляко на прах от Великобритания;

Готови ястия и закуски – 3 нотификации: **подправени документи** на кус-кус с пилешко и телешко месо с наличие на конско месо в него от Франция; **подправени документи** на замразени пици от Германия с наличие на конско в тях; **стъклени фрагменти** в пица от Италия;

Птиче месо и продукти – 2 нотификации: **неправилно етикетиране** за срока на годност на пилешко месо от Великобритания; *Salmonella Agona* в замразени пилета от Тайланд;

Храни за домашни любимци – 2 нотификации: **олово** в храна за домашни любимци от Холандия; **машинно масло** в пилешки мазнини за домашни любимци от Франция;

Безалкохолни напитки – 1 нотификация за **неразрешена нова хранителна добавка** *Asplenium scolopendrium L.* и за **неразрешени нови хранителни съставки** *Cistus incanus* и *Glechoma hederacea* в билкова напитка с екстракт от арония от Германия;

Риба и рибни продукти – 1 нотификация за **обработка с въглероден окис** на охладена риба тон от Испания

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 1 нотификация за **дървени парчета** в диетичен сладкиш от Великобритания;

Фуражни премикси – 1 нотификация за **диоксини и диоксиноподобни полихлорбифенили** в невен от Испания;

Двучерупчести, мекотели и продукти от тях – 1 нотификация за **неразрешен оператор** за миди от Великобритания;

Плодове и зеленчуци – 1 нотификация за **стъклени фрагменти** в жълт фасул в буркани от Унгария;

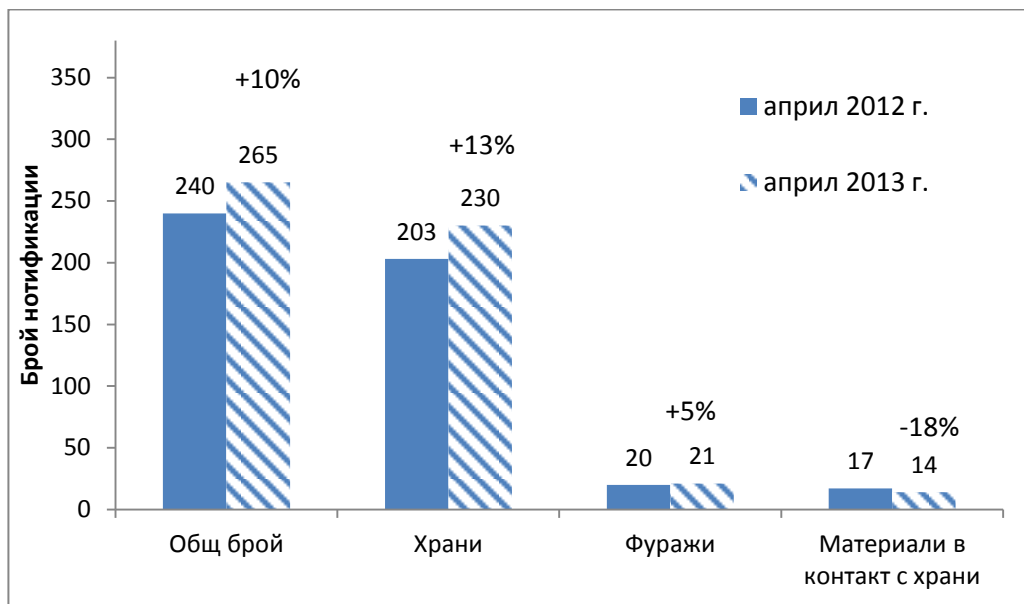
Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация за **неразрешено облъчване** на месо от раци от Китай;

Сладкарски изделия – 1 нотификация за **пластмасови фрагменти** в шоколадов чипс от Великобритания;

Анализ на тенденциите:

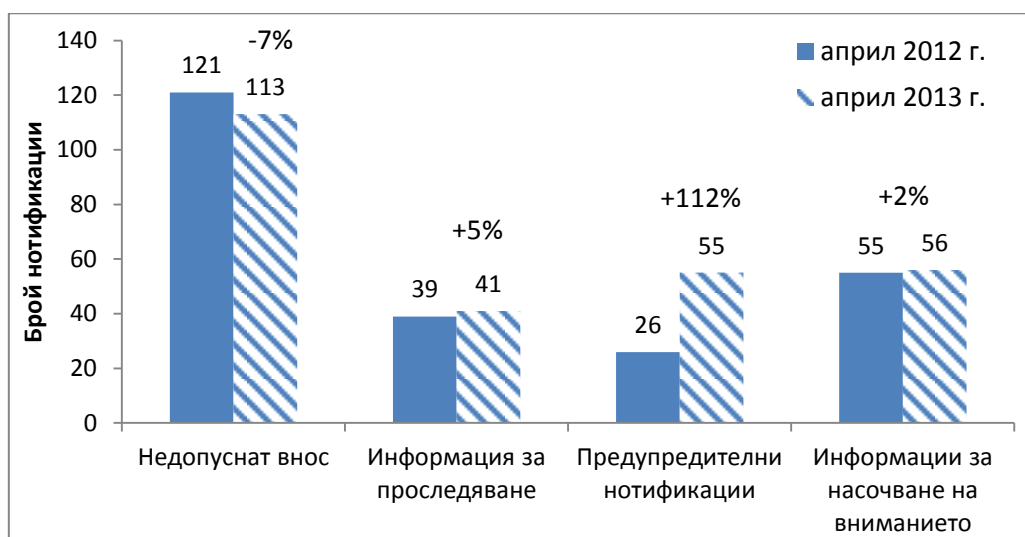
Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2012 г.– общо и по групи за м. април 2012 г. и м. април 2013 г.

На фиг. 2 са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. Разликата в общия брой нотификации за двата разглеждани периода не е съществена, забелязва се леко повишаване през април 2013 г с около 10%. Запазва се тенденцията най-големият брой нотификации да бъде в групата на храните. Има увеличаване броя на нотификации в групата на храни с 13%.

Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. април 2012 и м. април 2013 г.

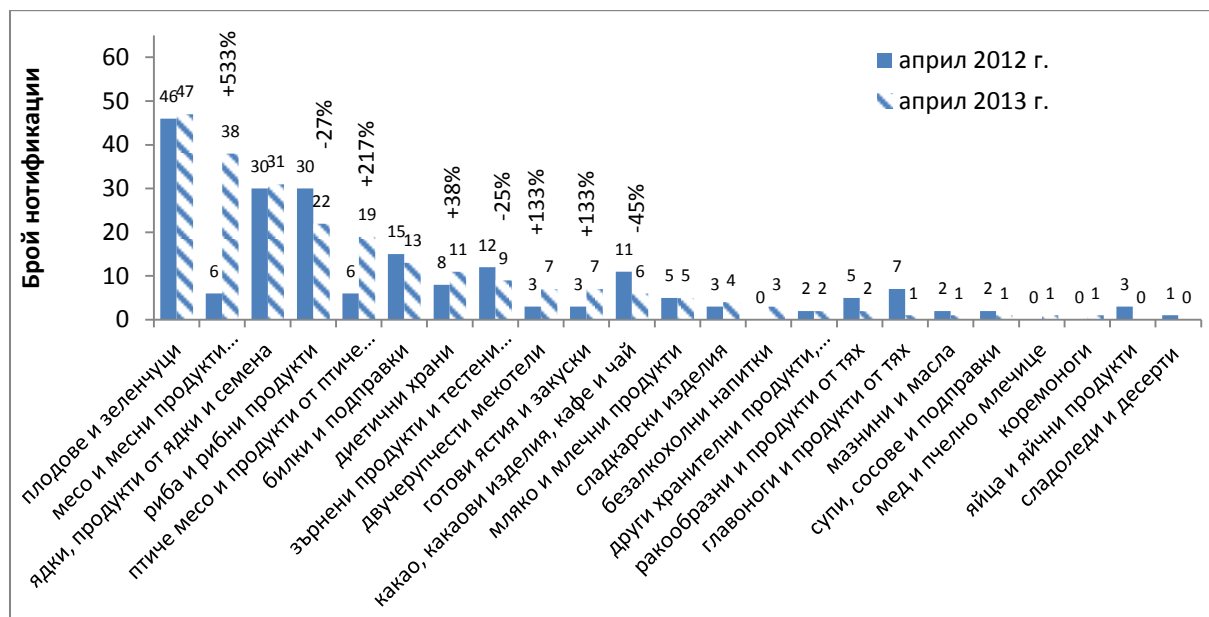
На фиг. 3 нотификациите са представени по вид. Най-голям брой и в двата разглеждани периода са нотификациите за недопуснат внос, но като цяло разпределението в групите е доста подобно. Съществено повишаване има в броя на предупредителни нотификации (112%), докато се наблюдава леко намаляване в нотификации с недопуснат внос с 7%.

Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид.

На фиг. 4 са представени данни за сравнение по категории хранителни продукти. Съществено увеличение на броя нотификации спрямо месец април 2013 г. се наблюдава в категорията „месо и месни продукти“ (повече от 6 пъти), вероятно поради повишения брой нотификации за съдържание на конско месо. Прави впечатление същественото увеличение на броя нотификации в групите птиче месо и продукти от птиче месо – 3 пъти. В следните категории се наблюдава съществено намаляване на броя нотификации: риба и рибни продукти – с 27%; зърнени продукти и тестени изделия - с 25%, главноноги и продукти от тях – с 86%; какао, какаови изделия, кафе и чай – с 45%;

ракообразни и продукти от тях – с 60%, мазнини и масла – с 50% и супи, сосове и подправки – с 50%.

Фиг.4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

От обобщените данни за месеците април 2012 г. и април 2013 г. може да се направи извод, че съществува тенденция за общо намаляване на броя нотификации за някои основни групи храни – риба и рибни продукти, билки и подправки, зърнени продукти и тестени изделия, какао, какаови изделия, кафе и чай, главоноги и продукти от тях, мазнини и масла, супи, сосове и подправки, яйца и яйчни продукти и сладоледи и десерти. Увеличение на броя нотификации се наблюдава в категориите месо и месни продукти, птиче месо и продукти от птиче месо, двучерупчести мекотели, плодове и зеленчуци, ядки, продукти от ядки и семена, диетични храни, готови ястия и закуски, сладкарски изделия, безалкохолни напитки, мед и пчелно млечице и коремоноги.

Приложение 1

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи.

РЕГЛАМЕНТ(ЕО) № 178/2002 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание.

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 16/2011 НА КОМИСИЯТА от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи. Условиата и мерките за прилагането ѝ са описани в Регламент (ЕС) № 16/2011.

3. Видове нотификации.

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопускан внос – касае пратка с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Общността поради риск за човешкото здраве, здравето на животните или околната среда.

3.3. Информативни нотификации – които са: за проследяване или за насочване на вниманието. Нотификациите за проследяване не изискват бърза реакция. Нотификациите за насочване на вниманието предоставят интересна за контролните органи информация.

Изготвили:

1. **Добриня Николова** – главен експерт
2. **Светослав Кръстев** – младши специалист

Център за оценка на риска, БАБХ

13.05.2013 г.